

Marta Greszata-Telusiewicz

**Zasada niepodważalności dekretów i wyroków przedstanowczych
w kanonicznym procesie o nieważność małżeństwa**

Streszczenie

Zasada niepodważalności dekretów i wyroków przedstanowczych w kanonicznym procesie sądowym realizuje się podczas rozstrzygnięcia sporu, do którego zmierza wcześniejsze jego rozpoznanie, tworząc tym samym formalistykę procesową. Rozstrzygnięcie kontrowersji pozostaje dla jej podmiotów najważniejszym etapem *iudicium*, gdyż wszystkie wcześniejsze działania sądu są dla stron o tyle istotne, o ile zmierzają w kierunku przyznania im oczekiwanego uprawnienia. Uwzględniając fakt, że w kanonicznych sprawach o nieważność małżeństwa mogą pojawiać się kwestie incydentalne, które z jednej strony mogą opóźnić *iudicium*, a z drugiej strony mogą pomagać w jego wyjaśnieniu, musi istnieć w systemie kanonicznego prawa procesowego zasada niepodważalności dekretów i wyroków przedstanowczych, jako współtworząca *iudicium* w jego istocie. Zasada niepodważalności dekretów i wyroków przedstanowczych nabiera szczególnego znaczenia w kontekście zasady apelacyjności. Jej istotą jest, bowiem wzmocnienie zasady apelacyjności, w ramach której możliwa jest apelacja od dekretów i wyroków przedstanowczych w sprawach wpadkowych. A wszystko to w imię poszanowania zasady szybkości i ekonomii procesowej, które wynikają z zasady koncentracji, by uskutecznić wykonanie dwóch zgodnych orzeczeń sędziowskich. Daje to podmiotom sporu poczucie bezpieczeństwa od samego początku trwania *iudicium*, iż ich sprawa nie będzie się niepotrzebnie wydłużała przy jednoczesnej możliwości pełnego jej wyjaśnienia, nawet, jeśli pojawią się kwestie incydentalne, co jest możliwe dzięki istnieniu zasady niepodważalności dekretów i wyroków przedstanowczych w ramach kanonicznego *iudicium*.

**Indisputability of decrees and interlocutory sentences
in the canonical process to declare the nullity of marriage**

Summary

The rule of indisputability of decrees and interlocutory sentences in the canonical process is implemented when deciding the issue, which is preceded by its prior adjudication, thus creating the formal proceedings. The decision on the issue remains the crucial stage of *iudicium* for the parties, since all the previous court's activity is important to the parties only if aiming to grant them the expected entitlements. Given the fact that in the canonical cases of nullity of marriage some incidental issues may surface that on the one hand delay the *iudicium*, and on the other, may assist in its elucidation, a rule of indisputability of decrees and interlocutory sentences must be observed in the system of canonical procedural law as constituting to the very essence of *iudicium*. The aforesaid rule is particularly important in the context of appeal. Its role is to strengthen the rule of appeal which allows for the appeal against decrees and interlocutory sentences in incidental questions. And all this out of respect for the principle of pace and economics of trials that arise from the principle of concentration and aim to further the executability of two lawful court rulings. This gives the parties to the issue a feeling of safety from the outset of *iudicium* that their case will not be unnecessarily prolonged and is fully explained, even when incidental issues arise - this is workable owing to the existence of the rule of indisputability of decrees and interlocutory sentences under the canonical *iudicium*.

Принцип неопровержимости декретов и промежуточных судебных решений в каноническом процессе о недействительность брака

Резюме

Принцип неопровержимости декретов и промежуточных судебных решений в каноническом судебном процессе реализуется во время решения спора, к которому сводится предшествующее его рассмотрение, создавая этим процессуальную формалистику. Решение разногласий остается для его субъектов наиболее важным этапом *iudicium*, так как все более ранние действия суда для сторон являются существенными на столько, на сколько ведут к признанию им ожидаемого правомочия. Беря во внимание факт, что в канонических делах о недействительность брака могут появиться побочные вопросы, которые с одной стороны могут задерживать *iudicium*, а с другой стороны могут помогать в его объяснении, должен существовать в системе канонического процессуального права принцип неопровержимости декретов и промежуточных судебных решений, как часть *iudicium* в его существе. Принцип неопровержимости декретов и промежуточных судебных решений набирает особого значения в контексте апелляционного принципа, потому что его существом является подкрепление апелляционного принципа, на основе которого возможна апелляция от декретов и промежуточных судебных решений в косвенных делах. Все это во имя соблюдения принципа скорости и процессуальной экономии, которые возникают из принципа концентрации, чтобы осуществить исполнение двух согласованных судьейских решений. Это дает субъектам спора ощущение безопасности с самого начала *iudicium*, что их дело не будет беспричинно затягиваться при одновременной возможности полного его выяснения, даже если появятся побочные вопросы, которые возможны, благодаря существованию принципа неопровержимости декретов и промежуточных судебных решений, в рамках канонического *iudicium*.